

pria suspensio, quæ sit canonicum impedimentum, sed est quædam prohibitio, quæ ex natura rei sequitur ex tali defectu; et ideo, licet peccatum aliquod sit sic ministrare, non tamen ea de causa irregularitas vel alia Ecclesiastica pœna incurritur.

13. *An irregularis fiat ministrando in parte quam non habet, qui dimidiatam ordinationem accepit. — Conclusio. — Quid si ministret in parte quam accepit. —* Superest vero dubium, si contingat ordinationem substantialiter dividi, an ministrare dimidiato Ordine (ut sic dicam) sit sufficiens causa irregularitatis. Ut, v. gr., cum ordinatur sacerdos, imprimatur character, et datur potestas ad conficiendum corpus Christi verum per traditionem calicis, etc., cum propria forma. Ponamus ergo aliquem sic ordinari, et postea omitti manuum impositionem, in qua datur potestas absolvendi; tunc dicimus ordinationem esse quasi substantialiter divisam, quia valida est quoad collationem prioris potestatis in corpus Christi verum; invalida autem quoad collationem potestatis clavium. Unde dubium est, an talis clericus absolvendo, seu audiendo confessiones sacramentales, fiat irregularis. Ad quod affirmative respondendum censeo, quia ministrat in Ordine quem non habet. Et ita tenet Maiol., lib. 4, cap. 13, num. 8. Difficultas item est, an sic ordinatus Missam celebrando fiat irregularis. Et ratio dubitandi sumitur ex cap. 2 de Cleric. non ord. minist., ubi irregularis esse dicitur, qui sine manuum impositione Missas celebrare ausus est. Sed jam diximus per manuum impositionem ibi significari totam ordinationem sacerdotis, illumque, de quo ibi sermo est, fuisse mere diaconum; hic autem, de quo agimus, revera est sacerdos quoad primariam potestatem ejus, et ideo illius ministerium exercendo non credo fieri irregularem, quia nullibi est expressa hæc irregularitas, et quia respectu talis ministerii ille defectus accidentarius est.

Ob quod Ordinis ministerium incurratur irregularitas hæc.

14. *Prima conclusio. — Secunda conclusio. —* Circa alteram partem de ministerio necessario ad hanc irregularitatem incurrendam, in primis statuendum est, nullum ministerium, quod aliquo modo per laicos exerceri potest, sufficere ad hanc irregularitatem incurrendam. Propter quod fundamentum dixi-

mus in 3 tom., disp. 31, sect. 4, laicum non fieri irregularem baptizando sine solemnitate, etiam quando peccat id faciendo sine necessitate; e contrario vero laicum, vel quemlibet non sacerdotem baptizantem solemniter, etiam in articulo necessitatis, fieri irregularem, quia in priori casu non usurpat actum Ordinis, in posteriori vero usurpat, neque excusatur propter necessitatem, quia hæc esse potest baptismi, non autem solemnitatis ejus. Et hæc regula est communiter recepta, ut patet ex Antonin., 3 part., tit. 28, cap. 1; Navarr., in Summ., cap. 22, num. 7, et cap. 27, n. 242, et aliis, quos dicto loco retuli. Unde etiam e converso alia regula generalis est, clericum exercendo actum Ordinis, quem habet, nunquam incurrere hanc irregularitatem propter usurpatam jurisdictionem, nam hæc irregularitas solum lata est in eum, qui usurpat potestatem Ordinis. Hinc sacerdos audiens confessionem, et absolvens non subditum, non incurrit irregularitatem, quia non exercet actum Ordinis, quem non habet, sed usurpatæ jurisdictionis. Et simili ratione sacerdos simplex solemniter baptizando sine licentia parochi, aut unguendo, etc., non fit irregularis; nec denique Episcopus ordinans sibi non subditum, vel in aliena diœcesi, sine licentia diœcesani, incurrit hanc pœnam, sed per aliam legem suspenditur. Necessarium ergo est actum alicujus Ordinis usurpare.

15. *An sufficiat usurpare actus minorum Ordinum. — Pars negativa. — Conclusio. —* Inquiri autem potest primo, an sufficiat usurpare actus minorum Ordinum. Partem enim negativam tenet Sylvest., verb. *Irregularitas*, quæst. 12, quod solum probat, quia D. Thom., in 4, dist. 24, quæst. 2, art. 2, ad 9, dicit, actum minorum Ordinum posse licite fieri per laicos, quamvis illi non habeant ad hoc officium. Idem tenet Angel., num. 38. Obstant autem huic sententiæ primo illa verba cap. 1 de Cleric. non ordin. ministr.: *Si aliquod divinum officium exercuerit non ordinatus*; nam etiam officia minorum Ordinum ad divinum officium pertinent. Obstat secundo, quod clericus excommunicatus ministrans ex officio in minoribus Ordinibus, fit irregularis, ut supra dixi disp. 12, sect. 2; eadem autem ratio in præsentem esse videtur. Propter quod dicendum censeo, quòties aliquis exercet quemcumque Ordinem tanquam ordinatus in eo, cum non sit, fieri irregularem; secus vero esse, quando solum exercet ministerium eo modo, quo secundum consue-

tudinem solet per laicos exerceri, atque ita est dicta sententia intelligenda, ut sensit Navarr., cap. 27, n. 242, referens alios. Quando vero censeatur aliquis ministrare ex officio in aliquo Ordine, sumi potest ex dictis in citata disp. 12, et in 11, sect. 3. Nam ille modus administrandi, et illa actio, quæ sufficit in clero excommunicato ad incurrendam illam irregularitatem, sufficit, ut usurpata a laico seu non ordinato sit sufficiens causa hujus irregularitatis.

16. *Irregularitas hæc non incurritur absque culpa. — Nec per actionem ludicram. —* Addendum vero præterea est, necessarium esse, ut talis actio cum peccato fiat, quia hæc irregularitas maxime pœnalis est, et ideo si culpa cessat, non incurritur. Ac propterea interveniente ignorantia probabili non incurritur hæc irregularitas, ut docent omnes. Deinde requiritur, ut actus serio, et non joco fiat; nam si laicus consecret animo representandi, vel fingendi tantum exterius, non incurreret hanc irregularitatem. Ita Sylvest., Angel. et Navarr., qui allegat cap. Illud, 15, quæst. 1, in quo solum dicitur, eum, qui per jocum percutit, injuriam non facere, quia injuria in affectu facientis consistit. Alii citant cap. Illa, eadem caus. et quæst. Ubi solum dicitur, illa esse vera bona aut mala censenda, quæ ex nostra pendent electione. Itaque advertendum est, aliud esse facere hoc ministerium per jocum, aliud vero sine intentione conficiendi sacramentum, vel aliquid hujusmodi. Prior modus contingit, quando tota actio exterior ludicra est, et solum per modum cujusdam representationis; et tunc verum quidem est nullam incurri irregularitatem, licet actio illa non careat gravi culpa, quia cedit in injuriam et irreverentiam sacramenti. Ut enim recte dixit Glossa, in dict. cap. Illud, per jocum non fit injuria, nisi sit noxius; res autem adeo sacras in jocum afferre, est contra reverentiam eis debitam, et ideo omnes fatentur illud esse grave peccatum. Tamen quia illud vere non est ministrare in Ordine, ideo per hoc delictum non incurritur hæc irregularitas. Addit vero Maiol. excipiendum esse, nisi talis jocus fiat in derisum et contemptum talis ministerii, quia illud est gravissimum delictum, quod reddit operantem saltem de hæresi suspectum, ac proinde irregularem. Sed gravitas delicti non satis est, nisi ostendatur jus propter illud imponens irregularitatem; de hæretico vero vel suspecto de hæresi infra dicemus.

xxiii bis.

17. *Quid si actio serio fiat, tamen absque intentione faciendi verum ministerium. — Navarri opinio. —* Major difficultas est, quando ministerium in exteriori actione serio agitur, tamen sine intentione interiori faciendi verum ministerium; et de hoc casu non loquuntur tam aperte dicti auctores. Navarrus tamen, dict. num. 242, excusat in foro conscientie ab irregularitate clericum primæ tonsuræ solemniter cantantem Epistolam cum manipulo, si nolit id facere tanquam subdiaconus; ergo eadem ratione idem dicendum erit in quolibet alio ministerio. Et potest confirmari, quia censura non incurritur nisi per actum perfectum, qui maxime pendet ex intentione facientis; ergo idem est in irregularitate; sed qui ministrat sine intentione, non exercet perfectum actum in illo Ordine, imo neque verum, quia baptizare sine intentione, non est baptizare, et sic de reliquis ministeriis; ergo qui sic operaretur, non potest dici ministrare in Ordine quem non habet; ergo neque incurrere hanc irregularitatem. Confirmatur secundo exemplis de rebaptizante exterius sine intentione, qui non incurrit irregularitatem, et de profitente exterius hæresim sine animo interno, qui non incurrit excommunicationem hæreticorum.

18. *Navarri opinio rejicitur. —* Nihilominus sententia hæc difficilis est. Primo, quia si loquamur de illis ministeriis, in quibus sacramentum non conficitur, vix potest intelligi, quid operetur talis intentio non exercendi verum actum Ordinis, aut operandi tanquam diaconum vel subdiaconum, si adest voluntas faciendi eundem actum externum cum eodem ornatu, et solemnitate, et serio quoad totum ritum et modum externum. Aut enim hoc sufficit ad incurrendam hanc irregularitatem, aut impossibile est illam incurere, quia nemo sciens se non esse subdiaconum, potest intendere operari tanquam verus subdiaconus; ergo non potest aliter intendere hoc ministerium, quam volendo talem ritum externum modo explicato. Ad ministerium etiam sacramentorum applicatur eadem difficultas, quia non ordinatus non potest verum efficere sacramentum; ergo seclusa hæresi vel crassissima ignorantia, nullus sic ministrans potest intendere verum sacramentum, quia scit sibi esse impossibile; ergo frustranea redditur talis irregularitas, neque per illam homines arcerentur ab illo delicto quod lex vitare et punire intendit, nimirum ab usurpatione exteriori ministerii alicujus

Ordinis. In quo est magna differentia inter hanc legem, et eam, quæ punit rebaptizantem, vel hæreticum; nam hæc directe intendunt punire hæresim, vel explodere errorem, et ideo requirunt animum seu intentionem veritati contrariam; hæc vero lex solum intendit punire sacrilegium, quod committitur in usurpatione ministerii alicujus Ordinis, ad quam usurpationem sufficit voluntas faciendi exterius ministerium, etiamsi fiat sine intentione conficiendi sacramentum, quæ moraliter impossibilis est sine errore.

19. *Ad hanc irregularitatem incurrendam sufficit voluntas faciendi exterius actiones prohibitas.* — Accedit præterea, quod nunquam sacramentum ministratur ex officio, quin aliæ actiones sacræ fiant pertinentes ad officium talis Ordinis, in quibus non potest alia intentio postulari, nisi voluntas faciendi illas; ergo hoc satis erit ad incurrendam talem irregularitatem. Ut, v. gr., si quis baptizet solemniter, etiamsi in ritu substantiali non habeat intentionem baptizandi, usurpat tamen totum officium proprium sacerdotis, quod satis est ad incurrendam irregularitatem; nam si quis non sacerdos hoc ministerium usurpet circa puerum jam privatim baptizatum, ex sententia omnium irregularis fiet; ergo idem erit etiamsi fiete baptizet cum simili solemnitate. Idem dico de non sacerdote celebrante Missam sine intentione conficiendi sacramentum, aut offerendi verum sacrificium; nam ille nihilominus divinum officium exercet, et benedicit ut sacerdos, et orat nomine Ecclesiæ ut publicus minister ejus; hoc ergo satis est ad incurrendam irregularitatem. In sacramento etiam confessionis, quod maxime videtur sine accidentali ritu fieri, certum est, illum, qui se fingit sacerdotem, et illud iudicium usurpat, hanc irregularitatem incurrere, ut latius tractavi superiori tomò; neque effugit quispiam irregularitatem hanc, eo quod absolutionem proferat sine intentione absolvendi, alioquin iniquissimi homines facile vitarent hanc poenam, et assequerentur quidquid hoc medio intendere possent. Unde opinor non vitare illam, etiamsi confessionem quis audiat, et absolutionem non conferat, neque habeat animum proferendi illam, quia satis usurpat potestatem clavium audiendo confessionem, ut iudex in illo foro, quacumque intentione id faciat. Denique idem est in aliis sacramentis. In matrimonio vero illud est singulare, quod per ministerium circa substan-

tialia sacramenti non potest hæc irregularitas incurri, quia illud per se non spectat ad officium sacerdotis. Et quamvis ex decreto Concilii Tridentini necessaria sit præsentia parochi ad validitatem matrimonii, tamen neque ad illud necessarium est quod sit sacerdos, neque ibi exercet proprie actum Ordinis, sed magis jurisdictionis; et ideo licet laicus in eo actu se fingeret parochum, non incurreret irregularitatem. At vero in accidentali solemnitate illius sacramenti potest incurri hæc irregularitas, scilicet, solemniter benedicendo sponso sine sacerdotio; et tunc profecto parum videtur referre intentio faciendi verum actum. Itaque si exterius serio usurpatur ministerium Ordinis, hoc satis esse credo ad hanc irregularitatem incurrendam, quidquid sit de alia intentione, et hoc modo esse intelligendam communem sententiam.

20. *Debet tamen hæc ministeria usurpans esse irregularitatis capax.* — Non incurrit qui ex privilegio aliquos actus Ordinis sine ipso Ordine exercet. — Adde denique necessarium esse, ut qui sic operatur, sit capax irregularitatis. Unde fœmina si hoc ministerium usurpet, non fit propterea irregularis, quia non est capax ejus, quod supra animadvertit Maiolus, num. 6. Debuisset tamen idem dicere de non baptizato ministrante, quia etiam non baptizatus non est capax irregularitatis, maxime illius, quæ ob delictum lata est, quia non baptizatus est extra forum Ecclesiæ; unde non est dubium, quin cap. 1 de Cler. non ordin. minist., dicens: *Si quis baptizaverit*, etc., ad membra Ecclesiæ loquatur; nam omnis lex ad eos, qui sub lege sunt, loquitur. Ex quo fit ultimo, ut etiam excusentur hi, qui per Pontificiam dispensationem aliquos actus Ordinum sine ipsis Ordinibus efficere possunt. Quamvis enim in aliquos actus Ordinum non possit cadere hæc dispensatio, ut sunt oblatio sacrificii, absolutio a peccatis, et similes, qui per se pendent ex charactere sacerdotali, et alii qui cum eadem proportionem omnino pendent ex consecratione Episcopali tamen, in aliis cadit hæc dispensatio; sic enim presbyter ex dispensatione aliquando confirmat, vel dat minores Ordines, vel fortasse etiam subdiacognatum. Quæ dispensatio facilius habet locum in actionibus, quæ non pertinent ad effectum sacramentorum, sed ad alia officia Ecclesiastica, ut sunt cantare solemniter Epistolam, vel ministrare in altari modo proprio alicujus Ordinis, sine tali Ordine, aut bene-

dicere solemniter et Episcopali modo, et similia, quæ latius tractantur in 4, dist. 25. Supposita ergo Papæ dispensatione, clarum est cessare irregularitatem, quia cessat culpa, quia illa jam non est Ordinis usurpatio, sed licita administratio similium actuum.

SECTIO V.

Utum per indignam Ordinis administrationem irregularitas incurratur.

1. *Prima generalis regula.* — In quæstione hac duas regulas generales statuere possumus. Prima est, illum clericum fieri irregularem, qui exercendo Ordinem, censuram violat; sic excommunicatus majori excommunicatione, vel suspensus ab Ordine, vel interdictus personaliter, irregularis efficitur ministrando in suo Ordine sicut prius. Celebrans item in loco interdicto aliter quam illi concessum est, irregularis fit. Quæ omnia constant ex toto titulo de Cleric. excomm. minist.; et ex cap. 1 de Sentent. et re judic., in 6, et ex cap. 1, et cap. Is qui, et cap. Is cui, de Sentent. excomm., in 6. Et late tractata sunt disput. 11, sect. 3, et disput. 12, sect. 2, ubi de excommunicatione majori dictum est. Similia etiam diximus de suspensione et interdicto; et ideo in hac irregularitate explicanda hic amplius non immorabimur. Dixi, *exercendo Ordinem*, primo quidem, quia si exerceat actum eo modo, quo sine Ordine exerceri potest, non fit irregularis, ut ibidem late exposui. Item, quia licet sacerdos minori excommunicatione ligatus, celebrando peccet contra illam censuram, non fit irregularis, quia non peccat formaliter exercendo Ordinem, quod actionem significat, sed recipiendo sacramentum, juxta cap. ult. de Cleric. excomm. minist. Per receptionem autem sacramenti nunquam incurritur hæc irregularitas, sed per solam administrationem.

2. *Secunda regula.* — *Casus a Maiolo allati excluduntur.* — *Primus.* — Secunda regula est, per Ordinis administrationem, quantumvis illicitam, quæ contra censuras non sit, nunquam incurri irregularitatem. Probatur, quia nulla talis irregularitas invenitur in jure expressa. Signum etiam est, quia Summistæ, verb. *Irregularitas*, Navarr., cap. 27, a num. 241 usque ad 245, et alii fere auctores nullam talem irregularitatem afferunt propter delictum in usu Ordinum commissum. Maiolus autem, lib. 3, cap. 48 et sequent., vi-

detur casus aliquos enumerare, in quibus hæc generalis regula deficit. Primus est, quando quis exercet Ordinem contra præceptum sui superioris, etiamsi sit nullum et absque ulla censura, dummodo sit notorie et publice impositum. Quod solum probat ex quibusdam Summistis minoris profecto auctoritatis; et quamvis essent maximæ, in hac materia non esset illis adhibenda fides sine jure; nullum autem affertur, nec afferri potest, quo irregularitas feratur propter talem inobedientiam, potius quando prohibitio est publice imposita, quam cum secrete.

3. *Secundus.* — Secundus casus est, quando talis prohibitio posita est sub pœna excommunicationis ipso facto; nam tunc irregularis fit, qui contra illam Ordines exercuerit, argument. cap. 1 de Eo qui furt. Ordin. susc., et citat Speculatorem, ac Sylvest., verb. *Irregularitas*, quæst. 3, ubi non tractat de hoc casu, sed de illo, qui furtive Ordines suscipit contra præceptum superioris, de quo etiam dictum cap. loquitur; et quo sensu de illo loquatur supra dictum est. Quidquid autem sit de vero intellectu illius textus, ex illo non potest efficax argumentum sumi, quia, ut sæpe dictum est, in irregularitatibus non potest sumi argumentum per extensionem a simili. Et ideo non censeo hunc casum esse admittendum, quia sic celebrans non fit irregularis, eo quod violet per talem actum præceptum superioris, ut dictum est; neque fit irregularis in eo casu, quia violet censuram, quia ille pro prima vice non violat censuram, sed contrahit, quod longe diversum est. Estque optimum simile, quod supra, disput. 31 de Suspensione, sect. 4, in fine, de eo qui facit sacrum in loco, ubi prohibitum est celebrari sub excommunicatione ipso facto; nam qui prima vice ibi celebrat, non fit irregularis. Quod exemplum ibidem Maiolus admittit, negat vero hic similitudinem, quia ibi non prohibetur celebratio simpliciter, sed in tali loco, hic vero supponimus celebrationem esse omnino prohibitam. Sed hæc differentia parum refert, quia in dicto exemplo non ideo excusatur irregularitas, quia prohibitio cadit in circumstantiam loci, et non simpliciter in actum. Sed quia per primam violationem incurritur censura, et ideo non violatur; ac propterea per secundam celebrationem jam incurritur irregularitas, si excommunicatio non fuit prius ablata, quia jam tunc violatur censura, ut recte notavit Sylvester cum Antonio, ve-